

Konference
Odpady a obce
premiérově
v on-line formátu

Třídění papíru
a poptávka
po sběrovém
papíru

Skladba
odměn obcím

zpr@vodař

ELEKTRONICKÝ ZPRAVODAJ O ODPADECH PRO MĚSTA A OBCE

ČÍSLO 26, 2020

VÝSLEDKY TŘÍDĚNÍ ODPADŮ

Vážené představitele měst a obcí,

jistě mi dáte za pravdu, že za sebou máme všichni velmi náročný půlrok. Potrápila nás koronavirová krize, sucho ze začátku roku vystřídala velká voda a lokální povodně. Byli jsme vystaveni zvýšenému tlaku dané situace, museli jsme se naučit fungovat za jiných podmínek. Obce musely řešit, jak zajistit svozy odpadu v situaci, kdy mnozí z nás využili dny, které jsme byli nuceni strávit doma k úklidu sklepů, garáží a půd. Okolo kontejnerů to tak mnohdy vypadalo stejně jako po svátcích na konci roku. Sběrné dvory byly uzavřené, svozy odpadu pevně nastavené, takže starostům nezbývalo nic jiného než zapojit své lidi nebo navýšit náklady obce a požádat o mimořádné svozy. Souběžně s tím jsme řešili problém, jak s odpadem nakládat bezpečně, a nevystavit riziku náklady popeláře.

V minulých dnech pak zase ukázala svoji sílu velká voda. Museli jsme se postarat o své blízké, o své sousedy, mnohdy přiložit ruku k dílu. Určitě si mnozí z Vás sáhli na dno svých sil, ale třeba jste také zjistili, jaké jsou opravdové hodnoty. Pevně věřím, že to nejhorší máme za sebou a svět se zase začne chovat normálně. Začneme znovu přemýšlet, zda množství odpadu, které produkujeme je úměrné dané situaci. Určitě si mnozí z vás řeknou, že v době koronaviru nám z důvodu bezpečí nezbylo nic jiného, než ve větší míře používat ochranné prostředky, jednorázové rukavice, potraviny jsme raději balili více než obvykle. Bylo to nutné, zdraví nás všech musí mít přednost. Teď bychom se ale měli společně na chvíli zastavit a zase začít přemýšlet, zda všechny obaly jsou pro náš život nezbytné a pokud ano, tak ať skončí tam, kde mají, tedy v barevných kontejnerech.

Přeji Vám všem to jediné, co je opravdu důležité, pevné zdraví, pozitivní přístup k životu a radost z každého nového dne.

Martina Filipová
Ředitelka oddělení regionálního provozu

TŘÍDĚNÍ ODPADŮ

Výsledky třídění odpadů v ČR v roce 2019

Češi znovu posunuli pomyslnou laťku v množství vytríděného odpadu – namísto 49 kilogramů v roce 2018 vytrídili loni do barevných kontejnerů v průměru již 51,3 kilogramu papíru, plastů, skla a nápojových kartonů.

A po několikáté v řadě si tak připsali významný meziroční růst, tentokrát o více než 2 kilogramy. Vyplývá to ze statistik, které zveřejnila Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM.

► Téměř rutinou nebo samozřejmostí je třídění odpadů už pro většinu obyvatel ČR. Papír, plasty, sklo, nápojové kartony, kovy a další odpady, které lze třídit, patří přeci do barevných kontejnerů. To je v České republice již zažitá pravidlo. Aktivně své odpady třídí skoro tři čtvrtiny lidí žijících v ČR. Loni tak každý obyvatel do barevných kontejnerů vytrídil v průměru 22 kilogramů

papíru, 15,1 kilogramu plastů, 14 kilogramů skla a necelé půl kilo nápojových kartonů. Stále častěji třídíme i kovy – loni jich každý obyvatel vytrídil v průměru skoro 14 kilogramů.

„Členské státy Evropské unie, včetně České republiky, musí již za několik let splnit nové ambiciózní cíle vyplývající z požadavků balíčku

cirkulární ekonomiky. V praxi to bude znamenat třídit veškerý odpad, který lze recyklovat nebo jinak využít, a na skládku ukládat jen minimum směsného odpadu, nejvýše však 10 %. A obce i jejich občané se na to již začínají intenzivně připravovat,“ shrnul vývoj třídění odpadu Zbyněk Kozel, generální ředitel společnosti EKO-KOM, a. s.

Prostřednictvím sběrných systémů obcí se tak shromáždilo přes 693 tisíc tun vytríděných odpadů, což je meziročně o 4 % více. Více než polovinu z toho tvořily vytríděné obaly. Spolu s živnostenskými obalovými odpady se podařilo v roce 2019 v systému EKO-KOM vytríditi a předat na třídící linky přes 888 tisíc tun obalových odpadů. Z celkových více než 1,219 milionu tun obalů uvedených loni na tuzemský trh se tak v systému EKO-KOM vytrídilo

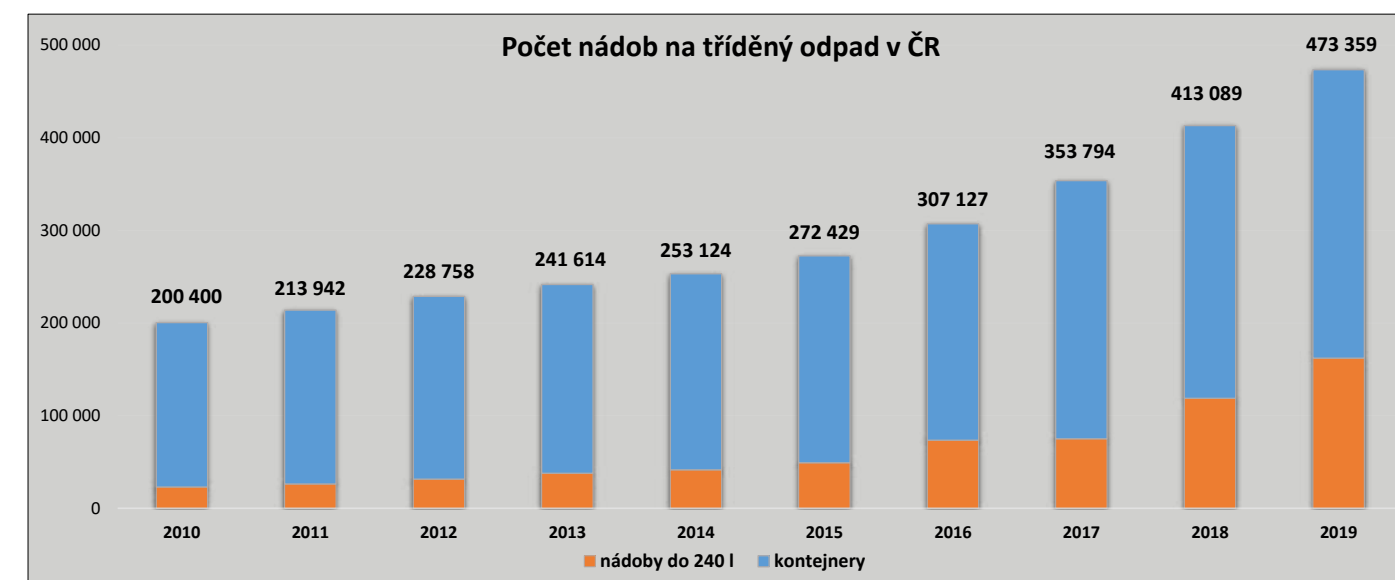
a předalo k recyklaci a dalšímu využití 73 %.

Stejně jako je tomu v jiných oborech i recyklace obalů má své limity. Ani idea 100% recyklace odpadů není tedy zatím úplně reálná, byť tlak ze strany Evropské unie na její dosažení sílí. Tradičně nejlépe se daří třídit a recyklovat papír, v jeho případě se loni podařilo dosáhnout míry recyklace 88 %. Zjednodušeně řečeno – z každých 10 vyrobených tun papírových obalů bylo loni bezmála 9 tun recyklováno na nový papír nebo dále využito.

U skla bylo dosaženo 79% míry recyklace, u plastových obalů 69%, u kovů 57% a u nápojových kartonů to bylo 25 %. Míra sběru nápojových PET lahví v roce 2019 vzrostla a pohybuje se v rozmezí 79 až 82 %.

Díky intenzivní spolupráci průmyslu s městy a obcemi v systému EKO-KOM mají lidé pro třídění odpadů v České republice velmi dobré podmínky. Systém třídění odpadů je komfortní a dostupný. Jak vyplývá z průzkumů veřejného mínění, Čechy k třídění odpadů motivují hlavně dobrá docházková vzdálenost a dostatek barevných kontejnerů. V celé republice mohou aktuálně třídit své odpady do více než 473 tisíc barevných kontejnerů a menších nádob na tříděný odpad. A průměrná docházková vzdálenost k nim se postupně zkracuje – na dnešních 91 metrů, což je zhruba 133 kroků.

Nádobový sběr je v České republice doplněn ještě dalšími způsoby sběru tříděného odpadu – někde mohou lidé třídit odpady do pytlů, případně prostřednictvím sběrných dvorů nebo výkupu druhotných surovin.

KONFERENCE O ODPADECH

Tradiční konference ODPADY A OBCE premiérově v on-line formátu

S ohledem na situaci v ČR se 21. ročník konference Odpady a obce neuskutečnil v tradičním formátu. O své ale odpadářská veřejnost nepřišla - 10. a 11. června proběhla konference ve zcela netradičním kabátu. Místo v hradeckém konferenčním Aldisu se panelisté sešli v místním televizním studiu k debatě nad nejaktuálnějšími tématy odpadového hospodářství a veřejnost mohla vše sledovat zdarma on-line ve svých kancelářích a zasedacích místnostech. Na atraktivnosti to diskuzním blokům neubralo. Hlavními tématy byly tentokrát Odpadové hospodářství v koronavirové krizi, Třídění, recyklace a trh druhotných surovin a v neposlední řadě i Vývoj legislativního procesu projednávaných odpadových zákonů.

Úvodní slovo patřilo tradičně Zbyňku Kozlovi, generálnímu řediteli Autorizované obalové společnosti EKO-KOM. Zaměřil se na změnu vnímání odpadového hospodářství, hlavně pak na třídění odpadu před koronakrizí, a jak se změnil pohled na tento sektor v průběhu pandemie. V prvním bloku na toto téma diskutovali Vladislav Smrž z Ministerstva životního prostředí, Iveta Jurenová ze SAKO Brno, Olga Dočkalová z Technických služeb Malá Haná a Bohumil Rataj z Technických služeb Benešov.

„Odpadové hospodářství patří do kritické infrastruktury, zejména v takové krizi, které jsme čelili, kdy je celý svět zasažen, tak samozřejmě odvoz odpadů a zajištění hygieny nejen doma, ale i na ulicích je velmi potřebné,“ řekl ve svém úvodním příspěvku Vladislav Smrž. Se Zbyňkem Kozlem se ale shodl na tom, že zpočátku na odpadové hospodářství stávající krizové plány jaksi zapoměly. „Na druhé straně,

v okamžiku, kdy došlo na nejhorší a začala se řešit karanténa atd., tak my jsme komunikovali s ministerstvem od samého začátku, nejen EKO-KOM, ale všechny odpadářské asociace, a podařilo se poměrně rychle, v řádu dnů, domluvit, že tříděný sběr musí pokračovat a že i hygienické standardy Státního zdravotního ústavu se musí upravit tomu, že třídění odpadů nejde zastavit,“ popsal Zbyněk Kozel.

Do kritické infrastruktury se ale odpadové hospodářství podařilo začlenit až několik dní po vypuknutí epidemie. Zástupci odpadářských firem se tak zpočátku museli při shánění ochranných pomůcek a dezinfekce spolehnout hlavně na sebe, velmi jim prý pomohli i „jejich“ starostové. Následně už jim ochranné pomůcky zajistily Ministerstvo životního prostředí a EKO-KOM, což i zpětně velmi ocenili. Svě zaměstnance v první linii chránily odpadářské firmy před nákazou různě. „Uvědomíte si najednou, že pokud vám ty posádky onemocní, tak na tu stupačku nebude chtít nikdo z běžných lidí jít, v ten moment se dostáváme do obrovských problémů, to vás napadne v první řadě. Takže se snažíte nějakým způsobem ty posádky rozdělit, někteří odjíždí jindy nebo odjinud, aby se nám moc nepotkávaly, ale jde to ztuhá,“ popsala Olga Dočkalová. Pro SAKO Brno bylo kromě zachování svozu odpadu hlavní prioritou udržet v provozu zařízení na energetické využití odpadu. „My jsme dokonce nakupovali matrace pracovníkům velína, zásoby jídla, abychom je mohli případně izolovat, kdyby se opravdu ve firmě nákaza nějakým způsobem rozšířila, a byli to i řidiči, které jsme drželi v izolaci tak, aby se vzájemně nepotkávali. Protože já třeba mohu jít popelnice navěšovat

na vyklápěč, to bych ještě uměla, ale neuměla bych řídit speciální svozové vozidlo nebo velín. Takže jsme měli klíčové pracovníky, kteří opravdu byli nezastupitelní a ty jsme museli udržet v izolaci a bez nákazy,“ přiblížila praxi v brněnském SAKO Iveta Jurenová. V Benešově rozdělili klíčové zaměstnance také do týmů, které se vzájemně nepotkávaly a omezili

např. úklidy komunikací nebo úpravu zeleně, které mají místní technické služby také na starosti. Prioritou bylo zajištění svozu a třídění odpadů. Díky těmto opatřením, společné pomoci obcí, státu, EKO-KOMu, odpadářských firem a dalších se podařilo epidemii zdárně překonat. Ukázalo se, že odpadový sektor v krizových situacích dokáže spolupracovat a nezištně si vzájemně pomoci. A i v tomto případě platí, že všechno zlé, je pro něco dobré. Všichni si velmi dobře uvědomili, jak důležitá je alespoň minimální zásoba dezinfekce a ochranných pracovních pomůcek. Epidemie ukázala význam a roli jed-

notlivých článků systému nakládání s odpady - od zajištění sběru, provozu třídících linek, až po význam ZEVO v takové situaci. SAKO Brno, provozatel jednoho ze čtyř ZEVO, plánuje výstavbu nové velkokapacitní a plně automatizované linky na tříděný sběr, což se ukazuje i ohledem na zkušenosti s epidemií jako správný směr. Bohumil Rataj z Technických služeb Benešov upozornil, že firmy by

neměly podceňovat tvorbu finančních rezerv, do kterých mohou v případě podobných epidemií sáhnout. Finanční rezervu zmínil také Zbyněk Kozel z EKO-KOMu - právě díky této rezervě, kterou AOS ze zákona tvoří, mohl EKO-KOM zajistit pro odpadové firmy nákup dezinfekce a ochranných pomůcek, výrobu a dodání pytlů na ukládání odpadů pro oblasti, které byly v karanténě atd. Díky této rezervě bude AOS schopna, i v případě finančních problémů svých klientů, vyplácet obcím odměny za vyřídění obalového odpadu a zajistit tak kontinuální financování tříděného sběru a jeho recyklace. MŽP chce, aby bylo do nových krizových plánů

zpracováno také nakládání s odpady včetně tříděného sběru, distribuce ochranných pomůcek a dezinfekce pro odpadářský sektor, ale ičasné pokyny pro odpadové firmy a rady pro občany, jak v podobných situacích s odpady nakládat.

Ve druhém bloku prvního dne spolu diskutovali Petr Balner z EKO-KOMu, Zdeněk Musil z Asociace českého papírenského průmyslu, Evžen Vacek ze SUEZu, Miroslav Fojt z STF Plastic Recycling, Pavel Komůrka z Orkla a Jiří Balun z Plastic Union. Hlavním tématem bylo třídění a recyklace odpadů. Petr Balner nejprve shrnul předcházející rok a představil výsledky třídění za rok 2019 a následně se věnoval nákladům v odpadovém hospodářství. Ve své přednášce se také věnoval nákladům obcí na odpadové hospodářství, které meziročně vzrostly o více než 5 %. Největší podíl nákladů tradičně připadá na směsný komunální odpad. Druhou nejvýznamnější položkou jsou náklady spojené s tříděným sběrem. AOS EKO-KOM se i nadále podílí na hrazení nákladů spojených s tříděním obalových odpadů, v roce 2019 to

představovalo v průměru 138 Kč na obyvatele a rok. V souvislosti s novou legislativou bude pro AOS povinnost hradit náklady nejen na tříděný sběr a jeho přepravu, ale také zpracování, se zohledněním příjmů z prodeje druhotné suroviny, jak vyplývá z článku 8a evropské směrnice 2018/851, kterou se mění původní směrnice o odpadech z roku 2008.

Situaci na trhu s papírem popsal Zdeněk Musil. Do spotřeby sběrového papíru se v posledních letech promítá několik faktorů – klíčové jsou příklon k elektronickým médiím a omezení tisku a čínské omezení, resp. zákaz dovozu některých druhů sběrového papíru. Teď situaci ovlivnila koronakrize. „V průběhu koronavirové krize se sešly dva efekty. V řadě postižených zemí se zastavil systém tříděného sběru, ale papírenský průmysl se nezastavil, protože papírný dále vyráběly potřebné obaly pro léky, potraviny, atp. Druhý efekt byl krátkodobý, ale situaci také pomohl – Asie překonala koronakrizi dříve než Evropa a potřebovala naplnit lodě v přístavech, bez ohledu na cenu, což krátkodobě zvýšilo cenu,“ vysvětlil Musil.

Zpracování PETu se věnoval Miroslav Fojt. Upozornil, že velkou výhodou PET lahví, které firma STF Plastic Recycling také zpracovává, je jejich dobrá rozpoznatelnost mezi ostatními plasty a tudíž také velmi vysoká kvalita vytrídění. Pan Fojt popsal dvě základní skupiny recyklátů vznikajících z PET lahví – první pro nepotravinářské účely, tyto PET vložky se dají používat na technická a textilní vlákna, pro automobilový průmysl i hygienické potřeby. A druhou velkou skupinou jsou PET vložky použitelné v potravinářském průmyslu, což je ale výrazně složitější technologie zejména kvůli přísným předpisům EFSA o používání recyklátů pro styk s potravinami.

Evžen Vacek ze SUEZu se na obalové plasty a jejich recyklaci, zejména na PET, HDPE, LDPE, případně PP. Jak uvedl, pro poptávku po regranulátech je rozhodující vývoj cen ropy a tedy i virgin polymerů. V jejím případě došlo v březnu 2020 k výraznému propadu, což srazilo cenu LDPE na 700 až 590 EUR za tunu. To bývá pro zpracovatele druhotných surovin problematické, protože zatímco ceny primárních surovin vlivem propadu ropy klesají, náklady na zpracování plastových odpadů zůstávají stejné. Problém s nízkými cenami primárních plastů potvrdil i Jiří Balun z Plastic Union. Řešením, jak zvýšit poptávku po druhotných surovinách, by podle něj byla nějaká forma státní podpory. Podle Vacka by to mohly být například povinné kvóty recyklátů ve výrobcích, při výběrových řízeních by zavedl povinné kvóty pro využití recyklátů v zakázce. Podle Balnera může být významným odbytištěm surovin také obalový průmysl, který může využívat regranuláty v obalech.

Potenciál je v nepotravinářských aplikacích či terciálních obalech. Další prostor je využití výrobků z recyklátů při výstavbě/úpravě provozů. Připomněl ale, že u obalů pro styk s potravinami musí být splněny přísné parametry EFSA. Využití recyklátů v obalovém průmyslu se stalo součástí strategie již mnoha firem. Potvrdil to Pavel Komůrka z Orkla. „Orkla má velmi jasně danou strategii pro udržitelný vývoj obalů. Směřujeme k tomu, abychom docílili určitého množství recyklovaných komponentů v našich obalech, ale je to i v kombinaci s komponenty, které pochází z obnovitelných zdrojů, čili veškeré naše obaly by měly do roku 2025 obsahovat 75 % recyklovaných komponentů nebo komponentů pocházejících z obnovitelných zdrojů, u plastů se pohybujeme kolem 50 %,“ vysvětlil. Dodal, že se zaměřují i na materiály použité na přepravní obaly – například dřevěné palety nahrazují těmi z recyklovaných plastů. Přiznal však, že v těchto případech se dostávají na vyšší ceny než u obalů z primárních surovin. Připustil tedy, že nějaké pobídky, které zmínili zpracovatelé druhotných surovin, by pomohly tuto oblast rozpohybovat. U některých materiálů zvyšuje cenu druhotné suroviny její složitější zpracování. To by měla do budoucna řešit tzv. ekomodulace. Zatímco nyní má EKO-KOM poplatky primárně strukturované na komodity, ekomodulace by měla pro každý typ materiálu a jeho aplikaci řešit individuálně s ohledem na náklady se sběrem, svozem, dotříděním a následnou recyklací. „Tím pádem by mělo být generováno dostatečné množství financí, pro zajištění recyklace i pro hůře odbyvatelné materiály. Druhá věc je, aby byl zajištěn odbýt pro vyrobený recyklát. Dalším tématem

je hledání nových aplikací, v rámci kterých mohou být plasty recyklovány. Ale neřešíme tento problém jen u plastů, ale například také u podsítné frakce skla,“ vysvětlil Petr Balner.

Panelisté se také shodli, že v souvislosti s novými recyklačními cíli, které bude muset ČR v příštích letech plnit, je potřeba, aby tu vznikla nová zpracovatelská zařízení, protože během koronakrize se ještě více ukázalo, že

stávající recyklační kapacity nejsou dostatečné.

11. června dopoledne proběhl třetí, závěrečný, blok letošní konference Odpady a obce. Ten patřil odpadové legislativě. Jan Maršák z MŽP informoval, že odpadová legislativa obsahující čtveřici zákonů – zákon o odpadech, novelu zákona o obalech, zákon o výrobcích s ukončenou životností a změnový zákon – jsou

v Poslanecké sněmovně.

Zákon o odpadech má dát podle Maršáka žádoucí impulsy směřující k recyklaci a ke změně nakládání zejména s komunálními odpady v ČR. To znamená, má omezit skládkování, podpořit recyklaci a posunout nakládání s odpady blíže k oběhovému hospodářství. Ve sněmovně se diskutuje hlavně rok zákazu skládkování. Nejprve se rok 2024 odsunul na rok 2030, nyní se diskutuje také rok 2028, výše skládkovacího poplatku, nastavení třídící slevy, atd. V souvislosti se zákonem o obalech se vede diskuze o podobě fungování AOS a zpřísnění či uvolnění pravidel a požadavků, řeší se ekomodulace či možné zavedení záloh. Při hladkém průběhu lze předpokládat finální schválení zákonů na podzim letošního roku.

K odpadové legislativě se ve třetím bloku vyjádřili kromě Jana Maršáka z MŽP také Pavel Drahovzal ze Svazu měst a obcí, Jan Mraček z Hospodářské komory, Richard Blahut ze Sdružení veřejně prospěšných služeb,

Miloš Kužvart z ČAOBH a Petr Havelka z ČAOH. Diskutovalo se hlavně o výši skládkovacího poplatku – zatímco Petr Havelka nebo Richard Blahut považují za dostatečnou částku 1 200 korun, návrhy počítaly až s 2 000 korunami, podle Jana Mračka a Miloše Kužvarta je poplatek 1 850 korun dobrý kompromis. Pavel Drahovzal k tomu dodal, že spíše, než výše poplatku, vadí obcím nejistota kolem odpadové legislativy. Klíčové je, aby obce věděly, kdy k těm redukcím ve skládkování má dojít, představení termínu z roku 2030 na 2028 může v řadě obcí vyvolat problémy. Drahovzal také odmítl tvrzení, že vyšší skládkovací poplatek enormně zvýší poplatky za svoz odpadů. Na domácnost by se měl poplatek zvýšit o řády stovek korun, v přepočtu na jednoho občana jde o řády desítek korun, protože mezitím se předpokládá pokles produkce směsných odpadů a nárůst třídění a znovuvyužití odpadů.

Podle Jana Mračka se ale odpadové hospodářství v příštích letech neobejde bez velkých investic, zejména

do technologií materiálového využití, budou také potřeba opatření na podporu recyklace, je potřeba změnit zadávání veřejných zakázek a podpořit tam povinné procento druhotných surovin u liniových staveb státu. Upozorňuje, že recyklační trh je potřeba vytvořit, protože ten současný nemůže splnit podmínky ČR – recyklovat v roce 2035 65 % odpadů. I ostatní panelisté uvedli, že ke splnění nových cílů je ale potřeba zajistit i tzv. koncovku. Jinými slovy výrobky s obsahem recyklátu musí mít kupce a musí být uplatnitelné v dostatečné míře na trhu.

TŘÍDĚNÍ PAPÍRU

Třídění papíru a poptávka po sběrovém papíru

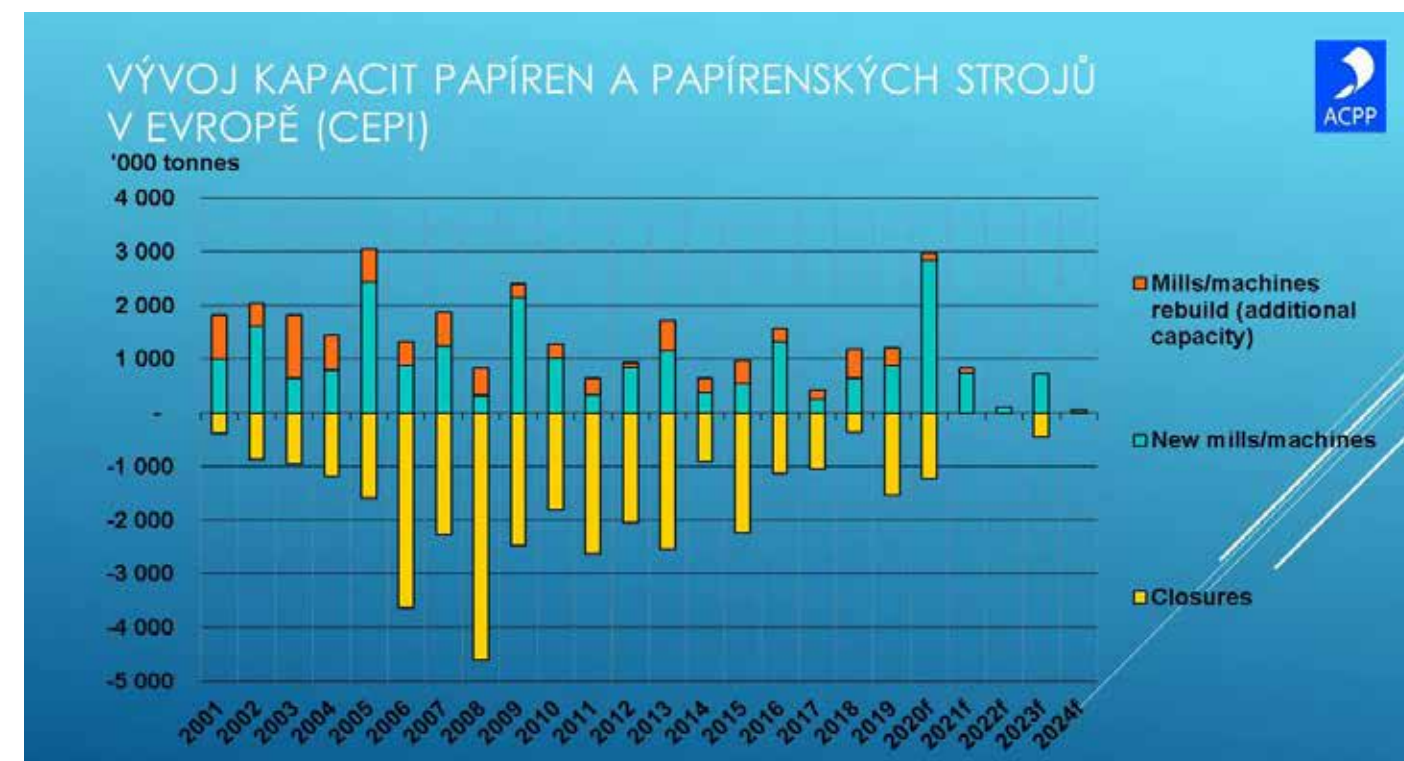
Jako na houpačce – tak by se dala popsat situace kolem tříděného papíru. Na tuto skutečnost si posteskl na on-line konferenci i zástupci samospráv. Problematiku detailně vysvětlil Zdeněk Musil z Asociace českého papírenského průmyslu.

Zatímco v Německu a ve většině Evropy je vývoj spotřeby a výroby papíru stabilní, v České republice v posledních letech mírně rostly výrobní kapacity, ale spotřeba se propadla. Je to prý ovlivněno příklonem k elektronickým médiím a omezením tisku – oproti předchozím letům se spotřebovává méně grafických papírů.

Ve spotřebě sběrového papíru dochází v ČR k určité stabilizaci po dlouhodobém poklesu způsobeném odstávkami papírenských kapacit. Sběr papíru se ale stále zlepšuje, proto musí být tzv. přebytky exportovány. „Od roku 2017 dochází na německém trhu k výraznému propadu v exportu, což je dáno zejména změnami v odbytu v Číně, došlo

k zákazu dovozu zejména smíšeného sběrového papíru,“ vysvětluje Musil problémy s odbytem papírových odpadů. V evropských papírnách zůstávalo tedy kvůli čínskému omezení více materiálu, než bylo potřeba a tento přetlak v roce 2019 způsobil tlak na ceny – papírný využil výrazného převisu nabídky nad poptávkou ke snížení cen.

V průběhu koronavirové krize se sešly 2 efekty, v řadě postižených zemí se zastavil systém tříděného sběru, ale papírenský průmysl se nezastavil, protože papírny dále vyráběly potřebné obaly pro léky, potraviny atp. Druhý efekt byl krátkodobý, ale

situaci také pomohl – Asie překonala koronakrizi dříve než Evropa, potřebovala naplnit lodě v přístavech, bez ohledu na cenu, což zvýšilo cenu. Jenže tento raketový nárůst je v současné době vystřídán poklesem. Jaroslav Tymich z Asociace českého papírenského průmyslu pak v rozhovoru pro web Svazu průmyslu a dopravy ČR připomněl, že papírenský průmysl je významně závislý na recyklaci sběrového pa-

píru. Sběrový papír se podílí zhruba 55 procenty na výrobě nového papíru a lepenky v porovnání s buničinou vyrobenou ze dřeva. Obecně máme zájem na zvyšování podílu recyklace, protože je z pohledu nákladů a odpadů na životní prostředí šetrnější, i když výroba buničiny ze dřeva také plní veškerá kritéria a požadavky na ochranu životního prostředí.

Doposud platilo, že evropský pa-

pírenský průmysl zvládl zpracovat veškerý sebraný papír, který zůstal v Evropě po exportu zejména do Asie. Zvýšená nabídka sběrového papíru ve vazbě na snižování importu Číny a dalších asijských zemí je aktuálně problematická, nicméně vzhledem k předpokladům zvyšování spotřeby papírenských výrobků a výstavbě nových kapacit v druhé polovině roku se situace bude postupně zlepšovat.

Papírenský průmysl dlouhodobě posiluje zpracování sběrového papíru pro výrobu zejména obalových papírů a lepenky, čemuž odpovídají i nové projekty výstavby papírenských strojů. Bohužel doposud se projekty realizovaly a plánují jen v okolních zemích a nikoli v Česku. Toto způsobuje velký rozdíl mezi sběrem zhruba 1 milionu tun papíru v ČR a spotřebou zhruba 200 tisíc tun. Tedy cca 800 tisíc tun sběrového papíru se musí z Česka vyvézt.

473 359

DÍKY SPOLUPRÁCI OBALOVÉHO PRŮMYSLU, OBCÍ A SVOZOVÝCH FIREM TVOŘÍ ČESKOU SBĚRNOU SÍŤ VÍCE NEŽ 473 TISÍC VEŘEJNĚ DOSTUPNÝCH BAREVNÝCH KONTEJNERŮ A MENŠÍCH NÁDOB NA TŘÍDĚNÍ ODPADŮ UMÍSTĚNÝCH PŘÍMO U DOMŮ.

65,2 kg

V LOŇSKÉM ROCE VYTŘÍDIL KAŽDÝ OBYVATEL ČR V PRŮMĚRU 65,2 KG PAPIRU, PLASTU, SKLA, NÁPOJOVÝCH KARTONŮ A KOVŮ.

73 %

V ROCE 2019 BYLO NA TRH UVEDENO 1 219 696 TUN JEDNOCESTNÝCH OBALŮ. Z TOHO 73 % BYLO VYTŘÍDĚNO A PŘEDÁNO K DALŠÍMU ZPRACOVÁNÍ.

SBĚR KOVŮ

Vícekomoditní sběr kovů

Povinné třídění kovových odpadů v obcích v ČR platí od začátku roku 2015. Od té doby se možnosti sběru kovových odpadů pro občany postupně rozšiřují, přesto ale současná dostupná infrastruktura nepostačuje poptávce obyvatel, ani novým cílům EU pro sběr kovových obalů. Města a obce ale často bojují s omezenými prostory v ulicích, místo sběru kovů do nádob tak povinnost řeší prostřednictvím sběrných dvorů, mobilních sběrů nebo výkupu. AOS EKO-KOM chce tedy vám, obcím a městům, nabídnout přijatelné řešení nádobového sběru kovů.

Při posuzování konkrétních kroků potřebných pro úspěšné plnění cílů CEP jsme ve spolupráci s MŽP mimo jiné hodnotili také výhody i nevýhody kombinovaného sběru kovů s jinými komoditami, převážně s plasty. A ukazuje se, že právě překonání prostorového omezení v ulicích měst a obcí by

nejvíce pomohlo dalšímu rozvoji sběrné sítě pro třídění kovových obalů. Jako nejvýhodnější varianta se ukazuje společný sběr kovů do již existujících nádob zejména na plasty či jinými vhodnými tříděnými komoditami, i přes možnou určitou ztrátu kvality tříděného materiálu. Ministerstvo životního prostředí

proto v zájmu dalšího rozšiřování sběrné sítě na kovy systémově umožnilo tříděný sběr kovových odpadů i v kombinaci s jinou tříděnou komoditou.

Rozhodnutí, jakým způsobem již realizujete či budete realizovat sběr kovových odpadů, zůstává samozřejmě na vás, obcích. Můžete se tak rozhodnout, jestli budete preferovat současné sběrné systémy, včetně třídění do nádob či do pytlů, nebo využijete z prostorových důvodů kombinovaný sběr kovů s jinou tříděnou komoditou v zájmu výrazného zvýšení dostupnosti sběru kovů pro občany. Můžete si tak vybrat řešení podle situace ve vaší obci. Ale upozorňujeme, že nezbytnou podmínkou zavedení společného sběru kovu s jiným materiálem, například s plasty, je dohoda se svozovou firmou a s dotřídovací linkou, na které probíhá úprava a dotřídění sesbíraných plastových odpadů.

Nádoby určené i pro sběr kovových obalů je třeba označit samolepkou informující občany, že je do barevné nádoby tříděn i kovový odpad. A samozřejmě doporučujeme sledovat zaplněnost těchto tzv. vícekomoditních nádob a v případě potřeby upravit frekvenci svozu.

Podle dosavadních zkušeností se systém sběru kovových odpadů v kombinaci s jinými tříděnými odpady osvědčil. Ke konci 1. čtvrtletí 2020 bylo v ČR rozmístěno 9 621 nádob pro samostatný sběr kovových

odpadů a 22 142 nádob pro kombinovaný sběr kovů s jinými tříděnými komoditami. Aktuálně má možnost třídít kovové obalové odpady do nádob 6,8 milionu obyvatel ČR. Dle informací od třídících linek se kvalita kvalita vytříděných plastů v důsledku tohoto způsobu sběru významně nezhoršila, zrychlilo se však výrazně zahušťování sběrné sítě. Od roku 2015 došlo k více než devítinásobnému zvýšení počtu nádob určených pro sběr kovů. Pro úspěšné plnění předepsaných cílů je však třeba rozvoj dále skokově zvýšit, a proto se AOS EKO-KOM a MŽP dohodly systémově podpořit možnost kombinovaného sběru kovových odpadů v obcích a odstranit případné administrativní překážky v jeho aplikaci.

V návaznosti na to AOS EKO-KOM zahájila od 1. 7. 2020 program intenzifikační finanční podpory rozvoje sběrné sítě pro kovy. Za každou nádobu, do které lze třídít kovové obaly, a to bez ohledu na to, zda samostatně nebo ve vícekomoditním sběru, obec obdrží čtvrtletně 30 Kč za nádobu. To znamená, že za každé veřejně dostupné místo, kam mohou občané odložit kovové obaly, získá obec 120 Kč za rok. U nádob v individuálním sběru („door to door“) bude čtvrtletní sazba 6 Kč za nádobu, tedy 24 Kč ročně. V obcích se zavedeným pytlovým sběrem obdrží obec 0,50 Kč za každý vyvezený pytel. Podmínkou pro získání tohoto bonusu bude vykazání množství vytříděných kovových odpadů, včetně kovových obalů,

sesbíraných v daném čtvrtletí daným způsobem sběru.

Současně budeme motivovat třídící linky k tomu, aby odebíraly vytříděné plasty či jiný tříděný materiál spolu se složkou kovů tím, že jim budeme kompenzovat zvýšené náklady dotřídění kovových odpadů z vícekomoditního sběru platbou platbou 420 Kč za tunu vytříděných kovových obalových odpadů. Cílem intenzifikačního programu je motivovat vás, obce, i odpadové firmy k tomu, aby bylo třídění kovových obalů do roku 2022 dostupné většině občanů stejně pohodlně, jako je tomu dnes v případě třídění plastů, skla a papíru, tedy v průměrné donáškové vzdálenosti okolo 100 m od domova.

Tašky na kovy

V mnoha místech republiky mohou lidé třídít některé komodity, zejména plasty a papír, do nádob umístěných přímo u rodinných domů. S ostatními tříděnými odpady musí dojít k nejbližším veřejným kontejnerům. To obce často řešily tím, že rozdávaly svým občanům tašky na třídění skla. S rozvojem používání kovových obalů nyní EKO-KOM nabízí obcím samostatné tašky na kovy. Pro více informací kontaktujte svého regionálního manažera společnosti EKO-KOM.

ODMĚNY OBCÍM

Skladba odměn obcím za třídění obalů

Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM, a.s. (AOS) je provozována v souladu se zákonem o obalech a požadavky vyplývajícími z udělené autorizace. Povinností AOS je zajistit zpětný odběr a využití odpadů z obalů. Tuto povinnost zajišťuje pro povinné osoby, kterými jsou podle zákona o obalech výrobci, dovozci, nebo plniči obalů. V ČR mají povinnost obce, jako původci komunálních odpadů, třídít odpady a předávat je přednostně k využití. Proto byl pro ČR zvolen integrovaný systém, tj. sběr obalů a neobalů společně do jedné nádoby. Obce budou mít tuto povinnost vždy a díky tomu, že v kontejnerech na tříděný odpad končí i použité obaly, mohou získat od obalové společnosti odměny za zajištění zpětného odběru a využití odpadů z obalů. Tuto možnost máte na základě uzavřené smlouvy s EKO-KOM, a.s. Ve smlouvě je mimo jiné stanoven princip výpočtu odměny a také příslušné sazby odměny.

Jak již bylo uvedeno výše, obalová společnost může zajistit nakládání jen s odpady z obalů. Jak se tedy stanoví, kolik obalů je v kontejnerech, když se sbírají společně s neobaly? Za tímto účelem EKO-KOM dlouhodobě systematicky provádí rozbory komunálních odpadů a zjišťuje jaký je podíl obalů v tříděném sběru a ve směsném komunálním odpadu. Získaná data se statisticky zpracovávají a na jejich základě se stanovuje tzv. obalová složka, což je průměrný podíl obalů v tříděném odpadu v konkrétním období. Obalová složka se v čase mění, souvisí to zejména s vývojem obalů a spotřebitelského chování. Např. pro rok 2020 je obalová složka v odděleně sbíraných komunálních plastech 68 % hmotnostních. Obalová složka některých odpadů se může lišit i podle způsobu sběru. Aktuální výše obalové složky, včetně sazby odměny, vám zasíláme a naleznete je i na www.ekokom.cz.

Úkolem obalové společnosti je hrazení standardních nákladů spojených s nakládáním s odpady z obalů, tj. jejich sběrem, svozem, úpravou a využitím. Proto, aby se stanovily standardní náklady, vyplňují obce v systému EKO-KOM každoročně dotazník o nakládání s komunálním odpadem. V něm mimo jiné uvádíte i náklady na tříděný sběr. Data z dotazníku se opět statisticky vyhodnocují a stanovují se standardní náklady na třídění a využívání

odpadů. Tato data následně EKO-KOM promítá do sazeb odměn za obsluhu míst zpětného odběru, které vám pravidelně zasíláme, a jejich aktuální znění je vždy zveřejněno na webových stránkách společnosti.

Jak se tedy vypočte odměna? Na základě čtvrtletního výkazu o vytríděných odpadech, které nám pravidelně zasíláte, vypočteme odměnu skládající se z několika složek. Rozhodujícími údaji jsou počet obyvatel obce, počet a druh sběrných prostředků (nádob na tříděný odpad), množství vytríděných odpadů a způsob jejich využití. Základní odměna je násobkem jednotkové sazby a počtu obyvatel. V případě, že obec má dostatečně hustou sběrnou síť, má nárok na zvýšení odměny o bonusovou složku, opět v Kč za obyvatele. Odměna za obsluhu míst zpětného odběru se vypočte jako násobek množství sebraného odpadu, jednotkové sazby podle druhu odpadu, způsobu sběru, velikosti obce a podílu obalové složky. Stejným způsobem se vypočte i odměna za předání odpadů k využití, tj. násobek množství odpadů předaných k využití, sazby odměny podle druhu odpadu a způsobu sběru a obalové složky. Celková odměna je pak součtem jednotlivých dílčích odměn. Podrobný popis výpočtu odměny je uveden na <https://www.ekokom.cz/cz/obce-a-mesta/odmeny-obci>.

Účelem odměny od obalové společnosti není tedy úhrada veškerých nákladů na tříděný sběr v obcích, ale pouze standardních nákladů na obalové odpady. Z podstaty obalové společnosti to ani nemůže být jinak. Na druhou stranu odměna od EKO-KOM, a.s., je zásad-

ním příjmem obce, jehož významem je podstatné snížení nákladů na tříděný sběr, který obec musí podle zákona o odpadech zajistit. V průměru pokrývá odměna od EKO-KOM 68 % nákladů obcí na tříděný sběr. V ČR je více než 6 000 obcí, takže samozřejmě existují i obce, kterým odměna pokrývá vyšší část nákladů, stejně tak jsou obce, u kterých odměna nedosáhne ani uvedené průměrné hodnoty. Obec však vždy může, jako organizátor systému nakládání s komunálními odpady na svém území, upravit systém tak, aby byl co nejefektivnější. Efektivní systém tříděného sběru spolu s odměnou od EKO-KOM, by měl být i do budoucna vždy výhodnější, než nakládání s netříděným směsným odpadem. A to i v případě periodicky se opakujících cenových výkyvů.

Pro zajištění odbytu vytríděných odpadů a zajištění maximální míry materiálového využití odpadů uzavírá EKO-KOM i smlouvy s provozovateli dotřídovacích linek, tzv. úpravci. Úkolem dotřídovacích linek je pak upravit vytríděný odpad do podoby

druhotné suroviny vhodné k recyklaci. Podle smlouvy o zajištění úpravy a využití odpadů z obalů náleží úpravcům odměna, která se vypočítává z údajů uvedených ve čtvrtletních výkazech. Odměna se skládá ze dvou částí - za zajištění úpravy a za zajištění využití. Odměna za zajištění využití se vypočte jako násobek množství vytríděných odpadů přijatých od obcí, jednotkové sazby podle druhu odpadu a způsobu a využití podílu obalové složky. Odměna za zajištění využití je pak násobkem množství druhotné suroviny původem z odpadů z obcí předané k využití, jednotkové sazby podle typu druhotné suroviny a způsobu využití a podílu obalové složky. Výsledná odměna je součtem obou odměn. Úpravcům, kteří splní technické podmínky EKO-KOM, se může na období jednoho roku udělit tzv. akreditace, na jejímž základě je možné odměnu zvýšit o bonus, který je definován jako násobek odměny v procentech. Stejně jako v případě odměn pro obce i zde platí, že odměna se vztahuje pouze na odpady z obalů, jejichž podíl se stanovuje pomocí rozborů. Smyslem odměn, jak pro obce, tak pro úpravce, je zajistit, aby bylo co nejvíce využitelných odpadů z obalů využito v souladu s národní a evropskou legislativou a zrecyklováno. V obdobích, kdy je ztížený odbyt druhotných surovin, která se periodicky opakují ve vazbě na hospodářský cyklus a vývoj světových cen, pak EKO-KOM pomocí intervenčních opatření, ve formě navýšení odměn, stabilizuje toky vytríděných odpadů z obcí až ke konečnému využití. I díky nim se daří dlouhodobě plnit jak národní závazky ve využívání obalových odpadů vůči EU podle zákona o obalech, tak povinnosti obcí vyplývající ze zákona o odpadech.

NOVÉ CÍLE

Jak se připravit na plnění nových cílů?

Unijní balíček směrnic o odpadech a obalech a jednorázových plastech vnášejí do národních legislativ nový pohled na odpadové hospodářství. Vysoké cíle recyklace komunálních a obalových odpadů, omezení skládkování či povinné používání recyklátů v některých výrobcích nutně předpokládají zásadní změnu ve vnímání nakládání s odpady. Nově CEP nahlíží na odpady jako na zdroje, které lze prostřednictvím technologií využít tak, aby bylo nejpozději po roce 2035 ukládáno na skládky maximálně 10 % komunálních odpadů.

Pro to, aby bylo možné nové cíle splnit, bude nutné nejen dále zvýšit efektivitu stávajícího systému odděleného sběru, úpravy a zpracování odpadů, ale také vybudovat nové technologie pro nakládání s odpady. Nově se též bude jednotným způsobem měřit míra recyklace odpadů, do současné doby každý stát používal vlastní metodiku. Počátečními články v řetězci vedoucímu k naplnění cílů směrnice CEP jsou obyvatelé a jednotlivé obce. Důležité je, aby lidé pečlivě třídili maximální množství odpadů, které lze využít, a černé popelnice sloužily opravdu

jen pro zbytkový odpad. V souvislosti s tím se budou v následujících letech upravovat a měnit stávající dogmata ve správném třídění odpadů. Stále častěji se tedy budete setkávat s tím, že to, co nebylo ještě včera recyklovatelné, nově již třídít lze, protože i pro tento odpad se našel způsob zpracování a využití. Přitom pro spotřebitele by se mělo třídění odpadů více zjednodušit. Na vás, obcích, pak bude i nadále zajišťovat svým občanům pro třídění odpadů dostatečně komfortní podmínky a motivovat je k maximálnímu třídění odpadů, např. zkracováním donáškových vzdáleností ke kontejnerům, doplňováním sběrných

nádob, úpravou frekvence svozu, zaváděním individuálních sběrů ve vybraných lokalitách, umožněním třídění odpadů ve veřejných budovách, na sportovištích apod. Tyto kroky by měly přispět k ještě efektivnějšímu třídění. Pravděpodobně to s sebou ponese zvýšení nákladů na tříděný sběr, na druhou stranu financování obalové složky je zajištěno prostřednictvím systému EKO-KOM a i do budoucna je možné s příspěvkem výrobců nadále počítat. Cílem je zajistit, aby oddělený sběr byl v konečném důsledku levnější než nakládání se smíšeným komunálním odpadem.

Dotřídovací linky budou i nadále stěžejním bodem pro následné zajištění recyklace odpadů, budou však muset zvýšit účinnost dotřídění a maximalizovat množství odpadů předávaných k recyklaci. To s sebou ponese zvýšení nároků na modernizaci provozů a další náklady. EKO-KOM bude proto ekonomicky motivovat třídící linky k vyšší efektivitě a účinnosti dotřídění odpadů, a zároveň bude podporováno i využití materiálů, pro které není dostatečný odbyt.

Vzhledem ke značnému omezení skládkování v blízké budoucnosti bude muset naprostá většina odpadů, včetně smíšených, procházet technologiemi na jejich úpravu před dalším nakládáním. Předpokládáme, že vzniknou zařízení,

jejichž primárním úkolem bude zajistit energetické využití odpadů, nicméně při tom bude možné získat ze smíšených odpadů další zdroje pro recyklaci, jako jsou železo a hliník, některé plasty, sklo, případně další materiály. I na výstupy z těchto technologií se chce EKO-KOM zaměřit s cílem získat maximum obalových odpadů vhodných k materiálovému využití. Dosažení všech cílů obsažených v CEP bude vyžadovat zásadní zvýšení úsilí všech subjektů zapojených do procesu recyklace odpadů. Bude nezbytné využívat všechny dostupné zdroje odpadů a synergické efekty mezi jednotlivými zdroji a technologiemi. Bude třeba realizo-

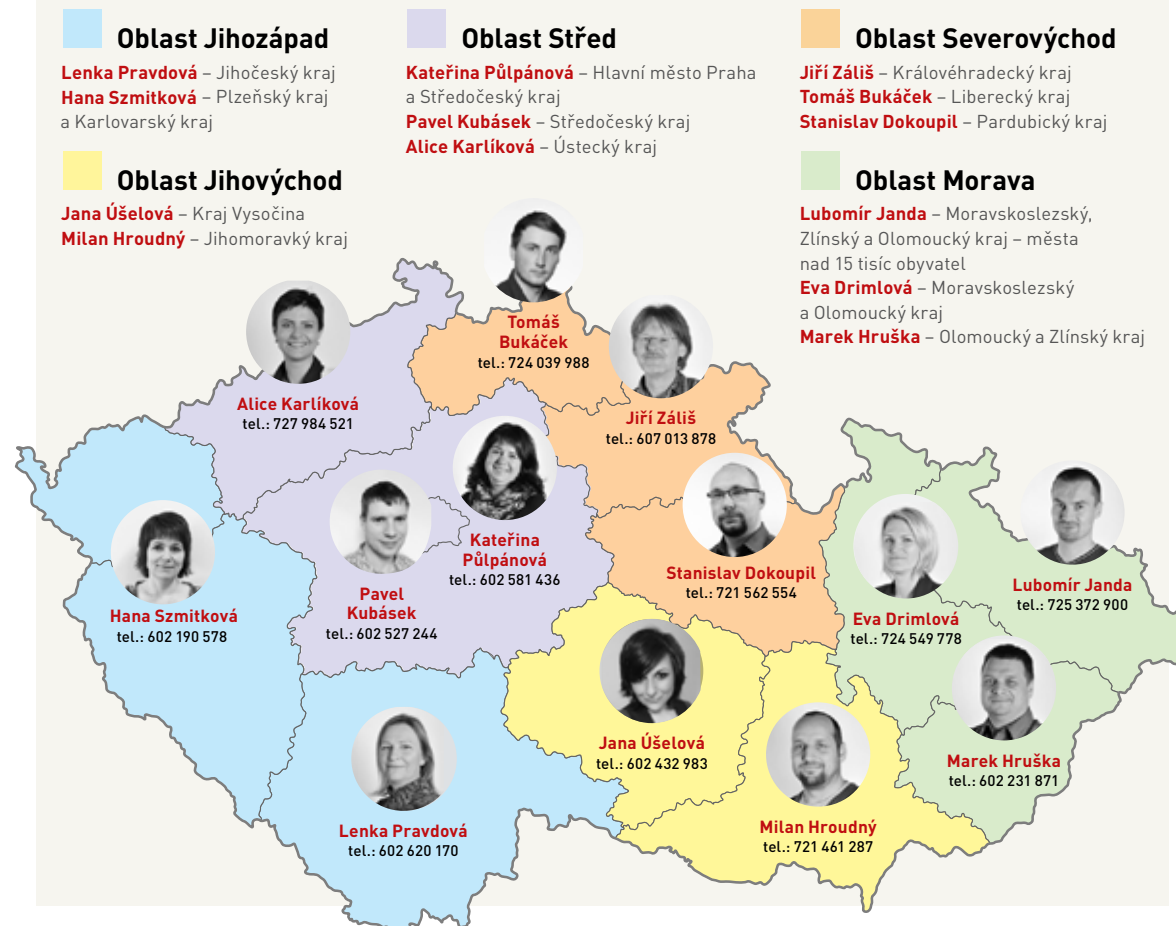
vat celou řadu opatření na podporu poptávky po recyklovaných výrobcích. A samozřejmě se to všechno neobejde bez zajištěného financování.

Pod velkým tlakem a drobnohledem budou v souvislosti s CEP a vyššími recyklačními cíli také výrobci obalů. Právě na nich totiž bude, aby uváděli na trh obaly, které budou snadno identifikovatelné a recyklovatelné. Obalový materiál by měl být snadno identifikovatelný pro spotřebitele i pro obsluhu třídící linky, měla by po něm být dostatečná poptávka, zároveň by měl obal ale i nadále plnit požadavky na funkce daného obalu. Do budoucna by měla k lepší recyklovatelnosti

přispět i tzv. ekomodulace. Tento nástroj má umožnit EPR systému v dané zemi (v ČR je to AOS EKO-KOM) nastavit svoji poplatkovou politiku tak, aby byl výrobce motivován k ekodesignu svých výrobků a i obalů. V praxi nejde o to vybrat celkově více peněz, ale peníze vybírat podle reálných nákladů spojených s recyklací výrobků nebo obalů tak, aby celkový objem prostředků určených na zpětný odběr a recyklaci byl stejný. V poplatcích by tedy měla být zohledněna řada kritérií: trvanlivost výrobku, jeho opravitelnost, znovupoužitelnost, recyklovatelnost či případný obsah nebezpečných látek.

Kontakty na regionální manažery AOS EKO-KOM

ODDĚLENÍ REGIONÁLNÍHO PROVOZU – rozdělení krajů ČR do oblastí

Bazar

■ Obec Kouřim prodá zvon DUO na sklo. Nádobu je v dobrém stavu (viz foto). V případě zájmu kontaktujte starostku Mgr. Zuzanu Chmelovou: e-mail: starostka@mestokourim.cz tel.: 602 683 555

Na tomto místě nabízíme obcím bezplatnou inzerci na téma "koupím, prodám, vyměním nebo přenechám" v souvislosti s nakládáním s odpady nebo tříděním a recyklací. Svoje inzeráty můžete posílat v elektronické podobě na adresu redakce@ekokom.cz, do předmětu, prosíme, uveďte heslo **BAZAR**. Děkujeme.

Informační samolepky na kontejnery

Společnost EKO-KOM, a.s., nabízí bezplatně obcím informační samolepky na kontejnery na tříděný odpad. V případě zájmu, prosíme, kontaktuje svého příslušného regionálního manažera.

